

Nogmaals *Yponomeuta irrorellus* (Hübner) (Lep., Yponomeutidae)

door

P. J. KUIJTEN en W. M. HERREBOUT

Afd. Systematische Dierkunde en Evolutiebiologie, Rijksuniversiteit-Leiden

Mededeling van het Meijndel-comité, Nieuwe Serie No. 36.

ABSTRACT. — Some details about distribution and behaviour of *Yponomeuta irrorellus* (Hübner) are given. Indications are communicated that the often mentioned "commensalism" of the larvae of *Y. irrorellus* (Hübner) in the nest of *Y. cagnagellus* (Hübner) needs further investigation.

In aansluiting op de artikelen van Kuijten in Entomologische Berichten van oktober 1976 en Herrebout in Meijndel Mededelingen 4, 1975 kunnen wij nog enige mededelingen over *Yponomeuta irrorellus* doen.

Ook in 1976 bleek deze stippelmot in Meijndel en Maashees, zij het in kleinere aantallen dan vorig jaar, weer op te treden. Bovendien werden ons op 14 juni door de heer Th. M. J. Born poppen uit Wanssum (Gem. Meerlo, L.) toegezonden; op 23 juni 1976 verschenen hieruit de eerste vlinders. De vlinders in Meijndel (Bierlap) werden op 5 en 6 juli gevangen.

Herhaaldelijk komt het voor dat, bij het binnenhalen van een rupsenmonster van *Euonymus*, alle drie soorten stippelmotten van de kardinaalsmuts, *Y. irrorellus* (Hübner), *cagnagellus* (Hübner) en *plumbellus* (Denis & Schiffermüller), in dit monster aangetroffen worden. Wellicht verklaart dit de in de literatuur steeds terugkerende mededeling, dat *irrorellus*- en *plumbellus*-rupsen zich zouden vestigen in de nesten van *cagnagellus* (zie o.a. Friese, 1960).

Dank zij een gelukte ab ovo kweek konden enkele gedragswaarnemingen aan *irrorellus*-rupsen gedaan worden. Het verschil met de andere soorten met betrekking tot de plaats van eerste vestiging van de jonge, pas actief geworden rupsjes trad duidelijk naar voren: *Y. irrorellus* dringt binnen in de knop van een zijscheut en verhindert volledig de verdere groei; *plumbellus* boort zich pas naar binnen als een nieuwe scheut reeds enkele centimeters lang is en veroorzaakt dan verwelking van de jonge bladeren; *cagnagellus* spint, in gezamenlijke arbeid van een aantal rupsen, enige jonge bladeren bijeen. Toen wij eenmaal bij kweken binnenshuis deze verschillen opgemerkt hadden, bleek het ook in het veld mogelijk een beginnende aantasting van kardinaalsmuts door *irrorellus* te herkennen.

Zoals wij in het laboratorium en in het veld konden vaststellen, blijken ook in de nestbouw in

Yponomeuta irrorellus (Hübner), ♀. Tekening H. Heijn.

een later stadium van de rupsen duidelijke verschillen tussen *cagnagellus* en *irreorellus* op te treden. De oudere rupsen van *irreorellus* spinnen, solitair of hooguit met twee of drie exemplaren bijeen, enkele bladeren aan het eind van een scheut met een ijl spinsel op karakteristieke wijze bij elkaar. Zij eten een deel van de bladeren op en vervolgens herhaalt zich elders deze gang van zaken. Naar onze mening is dit gedrag een aanwijzing, dat *irreorellus* in eigengemaakte nesten leeft.

N.B. In het artikel van oktober 1976 is de afbeelding van *Y. irreorellus* door een vergissing in de drukkerij mislukt. Ter vervanging wordt hier de afbeelding opnieuw geplaatst.

LITERATUUR

Friese, G., 1960. Revision de paläarktischen Yponomeutidae unter besonderer Berücksichtigung der Genitalien (Lepidoptera). *Beitr. Ent.* 10: 1-131.

Herrebout, W.M., 1975. De drie stippelmotten van de kardinaalsmuts. *Meijndel Mededelingen* 4: 51-57.

Kuijten, P. J., 1976. Yponomeuta irreorellus (Hübner) in Nederland. *Ent. Ber., Amst.* 36: 145-147.

Kaiserstraat 63, 2311 GW Leiden.

GONNERT, DE WONDERLIJKE BIJENSTAAT. Nederlandse bewerking door W. Oudshoorn. 96 pp., talrijke kleurenfoto's. Uitg. Zomer en Keuning Boeken B.V., Wageningen. Tweede druk, 1976. Prijs gebonden f 34,50. ISBN 90-210-0280-9.

In 1971 verscheen de eerste druk van dit prachtige boek, waarin op boeiende wijze verteld wordt over de gebeurtenissen, die zich in de loop van een jaar bij een volk afspelen. De eerste druk werd reeds door de heer Duffels besproken in *Ent. Ber., Amst.* 33: 3, waarnaar verder verwezen kan worden. — B. J. Lempke.

THE GENETICS AND BIOLOGY OF DROSOPHILA; edited by M. Ashburner and E. Novitski 1976. Vol. 1a, XIX + 486 pp. Author index 21 columns, Subject index 39 columns, Species index 6 columns, Index of genetic variations 16 columns. ISBN 0-12-064901-2. Academic Press INC. London (LTD) Price (bound) £16.80.

This book is the first part of three series of some volumes each, which aim at giving a comprehensive account of the genetics and biology of *Drosophila*. The first series which will consist of three volumes deals with the formal genetics of *Drosophila*. The 2nd series will discuss the Biology and Development and the final one the Evolution and Ecology. Volume 1b and 1c will be published in May/June and June/July next.

This series has been written for *Drosophila* research workers and "biologists in general". In particular it is hoped that it will also be useful to advanced students and post graduates, in providing information on the achievements of *Drosophila* research and on the research which is still needed.

In Volume 1a the following topics are discussed. History of *Drosophila* research (Oliver); Polytene chromosomes, photographic representation and interpretation (Lefevre); Chromosome aberrations (Roberts); Aneuploidy (Pasztor); Conditionally expressed mutations (Suzuki; Kaufman, Falk and others); Mosaics (Hall, Gelbart, Kankel); Inter-chromosomal effects (Lucchesi); Gene conversion (Finnerty); Meiotic mutants (Baker, Hall); Distributive pairing (Grell).

The authors have been given a free hand in treating the various topics. Although this necessarily leads to some disharmony in style and the extent of coverage of the topics, it certainly contributes to the readability when such an extensive amount of research has to be discussed. Although it may always be questioned as to how far the volumes give a "comprehensive account" the way in which the results of *Drosophila* research (till 1975) are dealt with is well laid out and easy to refer to.

This work will remain a standard work for many years to come and should not be excluded from institutional libraries of different biological disciplines. - G. G. M. Schulten.